

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Alkuperä tunnettu

Viittomakielinen käännös Maailmankauppojen liiton internetsi-
vuille

Sanna Sojakka

Viittomakielentulkin ko. (240 op)

4 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Sanna Sojakka	Sivumäärä 27 ja 5 liitesivua
Työn nimi Alkuperä tunnettu- Viittomakielinen käännös Maailmankauppojen liiton internetsivuille	
Ohjaava(t) opettaja(t) Maria Nadezhdina ja Juha Manunen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Maailmankauppojen liitto ry, Anna Räihä	
Tiivistelmä Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kääntää Maailmankauppojen liiton internetsivujen informaatio-osuus suomalaiselle viittomakielelle. Työn tilaajatahona toimi Maailmankauppojenliitto ry ja työelämäohjaajana Maailmankauppojen liiton puheenjohtaja Anna Räihä. Opinnäytetyö oli toiminnallinen ja sen produktina oli kuvattu viittomakielinen käännös. Käännöksen tarkoituksena oli antaa informaatiota Maailmankaupoista, Maailmankauppojen liitosta sekä niiden toiminnasta suomalaisella viittomakielellä. Käännöstyö oli suunnattu kaikille viittomakieltä taitaville ja siitä kiinnostuneille. Kuvattu käännös tulee Maailmankauppojen liiton internetsivuille ja sitä käytetään Käännöksen tapahtumissa sekä tiedotuksessa. Tässä kirjallisessa raportissa pohdittiin, vaikuttivatko produktissa valitut viittomat lähtötekstin rekisterinmuutokseen kohdekielellä sekä pureuduttiin valmiin käännöksen luotettavuuteen. Tutkimusmenetelminä käytettiin toiminnallisuuden lisäksi havainnointia sekä konsultointia. Kirjallinen raportti on suunnattu esimerkiksi viittomakielen opiskelijoille ja tulkeille, jotka ovat kiinnostuneita kääntämisestä. Työn päätavoitteena oli jakaa informaatiota viittomakielellä Maailmankaupoista, Maailmankauppojen liitto ry:stä ja näiden toiminnasta. Käännös oli merkittävä, koska näistä aiheista ei ollut aikaisempaa tietoa viittomakielellä lainkaan. Työ edistää viittomakielisten tasa-arvoista tiedonsaantia.	
Asiasanat Viittomakieli, Maailmankauppojen liitto ry, Kääntäminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Sign Language interpretation

ABSTRACT

Author Sanna Sojakka	Number of Pages 32
Title The origin known- Translated information text of Finnish Association of Worldshops websites	
Supervisor(s) Maria Nadezhdina & Juha Manunen	
Subscriber and/or Mentor Finnish Association of Worldshops & Anna Rähä	
Abstract The intention of this thesis was to translate an information part from the Finnish Association of Worldshops -websites. The subscriber of the thesis was the Finnish Association of Worldshops and my mentor was the chairwoman of the Finnish Association of Worldshops, Anna Rähä. This thesis was functional and its product was translated and filmed information text. The text was about association, Worldshops and how they work. It was produced to give information in Finnish Sign language to Finnish Sign language users. The aim of this written report was to reflect if the selection of the used signs in translated text would affect the register of the original text. It also reflected if the completed translation was reliable. People, who can benefit from this written report and from the translated product, could be for example Finnish sign language students, interpreter students and anyone who is interested in translation. This thesis is remarkable because there are no translated texts about Worldshops or Finnish Association of Worldshops in Finnish sign language. This thesis also supports the equal access to information for the Deaf. The recorded video of the completed translation will possibly be added to the websites of Finnish Association of Worldshops.	
Keywords Sign language, The Association of Worldshops, Translation	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MAAILMANKAUPAT	6
2.1 Maailmankauppojen kriteerit	7
2.2 Maailmankauppojen liitto ry	8
3 KÄÄNTÄMISEN TIETOPERUSTAA	8
3.1 Kääntämisestä yleisesti	9
3.2 Skoposteoria	10
3.4 Viittomakieli & viittomakieliset	11
3.5 Suomalaiselle viittomakielelle kääntäminen	13
4 KÄÄNNÖKSEN TOTEUTUS	14
4.1 Glossaus	14
4.2 Videointi	15
4.3 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät	16
5 TULOSTEN ESITTELY JA ANALYYSI	17
5.1 Käännösprosessi	18
5.2 Tutkimuskysymysten analysointi	19
6 POHDINTA	22
LÄHTEET	25
LIITTEET	28

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on toiminnallinen ja sen produktina eli tuotteena on viittomakielinen käännös Maailmankauppojen liiton internetsivuille. Olin opiskeluaikanani pohtinut erilaisia opinnäytetyöaiheita ja tapoja, joilla haluaisin työn toteuttaa. Käännöksen tekeminen tuntui mielenkiintoisimmalta vaihtoehdolta ja ajattelin, että käännöksestä voisi olla hyötyä muille tulkkiopiskelijoille sekä viittomakielisille henkilöille.

”Maailmankaupoista, reilun kaupan tuotteista, sekä näiden toiminnasta ei juurikaan ole viittomakielellä tietoa, ja varsinkin nuoria henkilöitä, kieleen katsomatta, olisi hyvä herätellä yhteyskunnalliseen vastuuseen.”(Räihä 2015.)

Idea käännöksen tekemisestä juuri Maailmankauppojen liiton sivulle tuli suoraan liiton puheenjohtajalta Anna Räihältä. Saatua tietoon, että Maailmankauppojen liitto olisi kiinnostunut viittomakielisestä käännöksestä, innostuin aiheesta heti. Käännös tulisi olemaan hyödyllinen, informaatiota antava ja se tulisi käyttöön. Käännös lisää kuurojen ja viittomakielisten tasa-arvoista tiedonsaantia Maailmankaupoista sekä reilusta kaupasta. Opinnäytetyön nimi ”Alkuperä tunnettu” on Maailmankauppojen tunnuslause ja mielestäni se sopi hyvin käännettyyn tekstiin. Tästä syystä päätin nimetä työn sen mukaan. Käännettäväksi osioksi www.maailmankaupat.fi -sivuilta valikoitui Maailmankaupoista ja sen toiminnasta, sekä reilusta kaupasta kertova informaatio teksti. Toive käännettävästä osiosta tuli Maailmankauppojen liitolta.

Opinnäytetyö sisältää toiminnallisen osion lisäksi tämän raportin. Työn tutkimusmenetelmiksi valikoituivat toiminnallisuuden lisäksi havainnointi sekä konsultointi. Reflektoin kirjallisessa osiossa valmista käännöstä tutkimuskysymysten kautta. Tutkimuskysymykset ovat:

1. Vaikuttavatko viittomavalinnat lähtötekstin rekisterinmuutokseen kohdekielessä?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?

Tässä kirjallisessa osiossa kerron Maailmankaupoista, Maailmankauppojen liitosta sekä niiden toiminnasta ja kriteereistä. Lisäksi kerron kääntämisestä, käännöksen

kohdekielestä ja sen käyttäjistä sekä valitsemastani käännösteoriasta. Raportin lopussa pohdin työn onnistumista kokonaisuudessaan.

2 MAAILMANKAUPAT

Maailmankaupoilla tarkoitetaan reilun kaupan erikoisliikkeitä, joiden jokaisella myytävällä tuotteella on tunnettu alkuperä. Ne kuuluvat maailmanlaajuiseen verkostoon, jonka piirissä on lukuisia pienkäsityöläisiä ja -tuottajia sekä ruohonjuuritason järjestöjä yli 50 maasta. Pelkästään Euroopassa on noin 2500 maailmankauppaa, ja palkatun henkilökunnan lisäksi niissä työskentelee yli 100 000 vapaaehtoistyöntekijää. Maailmankaupat ovat uskonnollisesti ja poliittisesti sitoutumattomia ja niiden työntekijät tekevät myyntityön ohessa tiedotus- sekä koulutustyötä reilun kaupan edistämiseksi. (Maailmankauppojen esite, 2009. 2-6.)

Maailmankaupoille olennaista ovat suorat kauppasuhteet pieniin tuottajaryhmiin ja mahdollisimman pitkälle jalostettujen tuotteiden maahantuonti. Tämän ansiosta tuotteiden jalostusarvo jää valmistusmaahan ja luo kestävämpää pohjaa paikalliselle taloudelle. Tuotteiden valmistajat ovat yleensä yhteiskunnassa huonossa asemassa olevia, kuten naisia, vammaisia tai kastittomia. Kastittomalla tarkoitetaan kastijärjestelmän alistamia tai sen ulkopuolelle jääviä ihmisiä. Maailmankauppojen kaupanäkännissä pyritään myös välttämään ylimääräisiä välikäsiä ja sen toimintaan ei osallistu lainkaan suuryrityksiä. Syntynyt liikevoitto sijoitetaan takaisin reilun kaupan järjestelmään. (Maailmankauppojen esite, 2009. 2-6.)

Maailmankaupoissa myytävät reilun kaupan merkillä varustetut tuotteet ovat yksi merkittävimmistä Maailmankauppojen saavutuksista. Vuonna 1996 aloitti Maailmankauppojen liitto projektin, jonka tavoitteena oli saada merkityt reilun kaupan tuotteet vähittäistavarakauppoihin myyntiin. Tämän projektin seurauksena vuonna 1998 perustettiin Reilun kaupan edistämisyhdistys. (Maailmankauppojen liitto 2015a.) Tällä hetkellä Suomessa on jo myynnissä yli 1800 reilu kauppa -sertifioitua tuotetta ja tuotteista yli puolet on myös luomusertifioituja. Näitä tuotteita voi löytää niin tavallisista ruokakaupoista, erikoisliikkeistä kuin verkkokaupoistakin. (Reilu kauppa 2015.)

2.1 Maailmankauppojen kriteerit

Maailmankaupoille on asetettu muutamia ehtoja, jotka niiden tulee täyttää. Ehtoja on kahdeksan:

Maailmankaupat

1. tuntevat myymiensä tuotteiden alkuperän
2. käyvät reilua kauppaa ihmistä ja luontoa kunnioittaen
3. eivät hyväksy lapsityövoiman hyväksikäyttöä
4. harjoittavat suoraa tuontia ilman välikäsiä
5. maksavat kohtuullisen korvauksen tehdystä työstä
6. maahantuovat raaka-aineiden sijasta mahdollisimman pitkälle jalostettuja tuotteita
7. käyttävät tuottoja kehitysmaiden hyväksi
8. tekevät tiedotustyötä köyhyyttä ylläpitävien rakenteiden poistamiseksi

(Maailmankauppojen esite, 2009. 3.)

Jotta liike saa oikeuden Maailmankauppa- nimen käyttöön, tulee liikkeen noudattaa ja sitoutua Maailmankauppojen toimintaperiaatteisiin. Toimintaperiaatteisiin ja kriteereihin kuuluvat seuraavat kohdat:

1. Kauppa sitoutuu säännöissään ja tarkoituspykälässä, tiedotusmateriaalissaan ja toiminnassaan edistämään Maailmankaupoille asetettuja ehtoja.
2. Kaupan ensisijaisena tarkoituksena on reilun kaupan edistäminen. Maailmankaupan tavaravalikoimasta vähintään 75 % tulisi olla reilun kaupan tuotteita.
3. Maailmankauppa pyrkii olemaan tuottajilleen hyvä markkinapaikka. Tämän takia Maailmankaupassa tulee kiinnittää huomiota kaupan ulkonäköön, tuotteiden esittelyyn, henkilöstön asenteisiin sekä heidän tietomääräänsä.
4. Maailmankaupan tulee tiedottaa yleisölle päämäärästään, myytävien tuotteiden alkuperästä, tuottajista sekä maailmankaupasta. Näin Maailmankauppa

tukee tuottajien asemaa edistävää toimintaa sekä kampanjointia. Lisäksi Maailmankauppa pyrkii vaikuttamaan tuottajan kannalta myönteisellä tavalla kansallisiin sekä kansainvälisiin poliittisiin päätöksiin.

5. Maailmankaupan tulee sijoittaa liikevoittonsa reilun kaupan järjestelmään. (Maailmankauppojen liitto 2015b.)

2.2 Maailmankauppojen liitto ry

Maailmankauppojen liitto ry toimii Suomessa olevien Maailmankauppojen yhteistyöjärjestönä. Se edistää itsenäisten Maailmankauppayhdistysten toimintaa sekä pyrkii parantamaan niiden toimintaedellytyksiä. Liitto kouluttaa ja tukee jäseniään eri tavoin esimerkiksi tarjoamalla neuvontapalveluita. Neuvontapalveluista jäsenet saavat tietoa kaupankäynnin sekä maahantuonnin säännöistä ja käytännöistä. Lisäksi liitto neuvoo uusien Maailmankauppojen perustamisessa. Maailmankaupoilla on rahasto, jota Maailmankauppojen liitto hallinnoi. Rahastosta liiton jäsenet voivat saada lyhytkestoisista lainaa investointeihin.

Maailmankauppojen liitto ry julkaisee kirjoja, esitteitä sekä koulutus- ja kampanjamateriaaleja. Lisäksi liitto julkaisee Maailmankauppa-lehteä, joka ilmestyy neljästi vuodessa. Maailmankauppa-lehden tarkoitus on tiedottaa kansainvälisestä kaupasta sekä reilusta kaupasta.

Suomessa toimiva Maailmankauppojen liitto on kansainvälisen reilun kaupan järjestön WFTO:n, Kehitysyhteistyön Palvelukeskuksen Kefa:n ja Reilun kaupan edistämisyhdistyksen jäsen. (Maailmankauppojen liitto, 2015c.)

3 KÄÄNTÄMISEN TIETOPERUSTAA

Tässä luvussa käsittelen kääntämistä yleisellä tasolla. Esittelen käännöksessä käyttämäni käännösteorian, *skoposteorian*, sekä kerron tekstilajien merkityksestä käännöksessä. Lisäksi kerron hieman kohdekielen eli suomalaisen viittomakielen käyttäjistä ja itse viittomakielestä. Lopuksi kerron, kuinka viitotulle kielelle kääntäminen käytännössä toimii ja mitkä ovat mahdollisia ongelmia viittomakielelle käännettäessä.

3.1 Kääntämisestä yleisesti

Kääntäminen on ikivanhaa toimintaa ja kääntäjät ovat tuhansien vuosien ajan välittäneet tietoa ja taitoa kieleltä toiselle (Saksa 2014,9). Parhaiten kääntämisen merkitys ja pitkä historia näkyy Raamatun käännöksissä, joita on aikojen saatossa julkaistu yli 2000 eri kielelle (Kirkon tiedotuskeskus, 2012). Ihmisistä löytyy aina henkilöitä, jotka haluavat saada viestinsä lähetetyksi ja ymmärretyksi. Lisäksi löytyy niitä, jotka vastaavasti haluavat vastaanottaa lähetetyn viestin. Näin ollen kääntäminen onkin aina jonkinlaista viestimistä, puhuttua tai kirjoitettua, ja se tapahtuu ihmiseltä toiselle. Olennaisesti kääntämiseen kuuluu toimeksianto, jonka kautta käännöstyö saadaan ja lisäksi tarkoitus, joka kääntäjän tulee käännöksellään täyttää. (Oittinen & Mäkinen 2001, 13.)

Kääntämisen perustavoitteena voidaan pitää joko tekstin ekvivalenttisuutta tai adekvaattisuutta. Ekvivalenssilla tarkoitetaan käännöksen vastaavuutta sekä yhdenmukaisuutta lähtötekstiin nähden. Adekvaattisuuden kautta taas pyritään käännettävää tekstiä tarkastelemaan kohdekielen kulttuurin näkökulmasta. Tekstiä siis pyritään muokkaamaan kohdekielen kulttuuriin sopivaksi. (Hytönen 2006, 66-69.) Kääntämässäni tekstissä pyrin osittaiseen ekvivalenttisuuteen, koska halusin käännöksen pysyvän sisällöltään samanlaisena kuin alkuperäinen teksti oli. Käännöksessä otin huomioon myös adekvaattisuuden lisäämällä tekstiin viittomakielisen kulttuurin elementtejä, kuten paikannusta. Mielestäni viittomakielisten elementtien lisäys paransi käännöksen katselumielekkyyttä. Tommolan (2004) mukaan kääntäminen ei ole vain eri sanojen, lauseiden tai kielen kääntämistä, vaan kääntäjän tulisi ymmärtää tekstin merkitys ja ilmaista se kohdekielen keinovaroja käyttämällä (Roslöf & Veitonen 2006,113).

3.2 Skoposteoria

Erilaisten käännteorioiden käyttäminen auttaa kääntäjää ymmärtämään ja ratkaisemaan käännteongelmia. Käännteorian käyttäminen jo työn alussa haastaa kääntäjän pohtimaan työn tavoitetta ja tarkoitusta. Tämä auttaa selkeän ja johdonmukaisen lopputuloksen luomisessa. (Roslöf & Veitonen 2006, 109.) Käänntöproduktissa päädyin käyttämään *skoposteoriaa*, koska se palveli parhaiten työni tarkoitusta. Teoria sallii lähtötekstin muodossa ja järjestyksessä pysymisen, mutta sen avulla pystyin myös muokkaamaan lähtötekstiä vapaasti halutessani.

Sana *skopos* on kreikan kieltä ja se tarkoittaa minkä tahansa toiminnan *tavoitetta* tai *päämäärää*. Vaikka sana *skopos* merkitseekin samaa kuin funktio, käytetään sitä nimenomaan käännteoriassa viitattaessa kääntämisen tai käänntöksen funktioon eli tavoitteeseen. Skoposteorian pääperiaatteen mukaan käänntöksen ei tarvitse olla ekvivalentti, eli yhdenmukainen lähtötekstiin nähden, vaan sen tulee olla hyvä. Tämä tarkoittaa sitä, että ollakseen hyvä käänntöksen tulee toteuttaa oma funktionsa. Skoposteoria ei kuitenkaan täysin hylkää ekvivalenssia, vaan sen mukaan ekvivalenttinen käänntöskin voi olla tekstin *skopos* eli päämäärä. Yleisesti tämän teorian kannattajat ajattelevat kuitenkin, että käänntösten arvostelu perustuu adekvaattisuuteen. (Vehmas-Lehto 1999, 92-93.) Skoposteorian kehittivät saksalaiset käänntöstudkijat Reiss & Vermeer 1980-luvun alussa. Teoria kehitettiin kaikenkattavaksi ja yleiseksi käännteoriaksi. Teorian kehittäjien mukaan kääntäjillä ei ole edes mahdollisuuksia tarjota samaa informaatiota kuin lähtötekstin tuottaja. (Hytönen 2006, 71.)

Käänntöksillä voi olla erilaisia tavoitteita ja niiden *skopos* voikin olla hyvin erilainen verrattuna lähtötekstiin. Teoria ei kuitenkaan ota kantaa siihen, tulisiko skopoksen olla kohde- vai lähtötekstikeskeinen. (mt.,72.) Käänntöstyön skopokseksi valikoitui informaation välittäminen. Käänntöksen avulla informaatio Maailmankaupoista välittyi viittomakieltä ymmärtävälle henkilölle. Skoposteorian käyttö näkyy käänntöksessä viittomakielisten elementtien käytössä ja kulttuuriin kuuluvissa lisäyksissä. Käänntös ei myöskään noudata täysin lähtötekstiä, mikä on skoposteorian avulla käänntetyille teksteille ominaista.

3.3 Eri tekstilajien kääntäminen

Tekstilajit eli *genret* ovat muuttuvia käsitteitä, ja ne muokkautuvat eri yhteisöjen viestintätarpeiden mukaan. Tämän seurauksena uusia tekstilajeja syntyy ja vanhoja häviää. Lisäksi tekstilajit voivat aikojen kuluessa yhdistyä tai eriytyä omiksi ryhmikseen. (Rahtu 2011, 13.) Tekstilajeja ei ole helppoa tunnistaa ja pelkkä aihe eli *topiikki* ei välttämättä määritä lajia kokonaan. Esimerkkinä tästä on ruoka-aiheiset kirjoitukset, joista voi reseptien lisäksi kirjoittaa muun muassa lääketieteellisiä tutkielmia. (mt, 14.) Jokaisella tekstilajilla on oma viestintätehtävänsä. Esimerkiksi uutisten tehtävä on kertoa ajankohtainen tapahtuma ja mainosten tehtävä on herättää ostohalua. Tehtävän lisäksi samaan lajiin kuuluvilla teksteillä on muitakin yhteisiä piirteitä. Muita yhteisiä piirteitä ovat esimerkiksi ulkomuoto, rakenne, ilmaisu ja sisältö. (Mikkola; Koskela; Haapamäki-Niemi; Julin; Kauppinen; Nuolijärvi & Valkonen 2003,20.)

Käännösteoreetikot ovat tähän päivään saakka olleet kiinnostuneita enimmäkseen kaunokirjallisuuden sekä Raamatun ja muiden uskonnollisten kirjoitusten kääntämisestä. Asiatekstien kääntämistä ei ole suosittu, koska niiden kääntämistä on pidetty yksinkertaisena ja haasteettomana. Mainintoja asiatekstien kääntämisestä on tullut useampia ilmi vasta 1980-luvun jälkeen. (Vehmas-Lehto 1999, 30.) Nykypäivän kääntäjien on tunnettava tekstilajien käyttötarkoitus. Heidän on oltava perillä siitä, millaisilla tekstilajeilla voi tehdä mitään, ja millaisissa tilanteissa eri tekstilajeja voidaan käyttää. Tämän tiedostamalla kääntäjä saa käännöksen toimimaan kohdekielen kulttuuriympäristössään. (Rahtu 2011, 22–23.)

Opinnäytetyön käännöksen lähtöteksti on asiateksti. Tekstilajiltaan se on informaatioteksti ja, sen tehtävänä on informaation antaminen sekä tiedotus. Lähtötekstin kääntämisessä tuli ottaa huomioon asiatyylisyys sekä kielirekisteri. Kielirekisterillä tarkoitetaan kielen muodollisuuden astetta. Esimerkiksi arkikieli, yleiskieli ja slangi ovat eri kielirekisterejä. Sanaa rekisteri voidaan käyttää myös kielitieteessä kun tarkastellaan arkitekstilajien yksilöllistä vaihtelua. (Shore & Mäntynen 2006,38–39.)

3.4 Viittomakieli & viittomakieliset

Käännöstyön kohdekielenä on suomalainen viittomakieli. Toisin kuin usein kuvitellaan, viittomakieli ei ole kansainvälistä, vaan jokaisella maallaan on oma viittomakielensä. Lisäksi viittomakielet ovat luonnollisia kieliä, mikä tarkoittaa, että ne eivät täysin vastaa rakenteeltaan käyttöalueensa puhekieltä. (Kuurojen liitto, 2005a.) Viittomakielten keskinäinen kielioppi ei eroa merkittävästi toisistaan, mutta niissä käytettävä viittomisto voi olla hyvinkin erilaista. Viittomakielille tyypillistä on, että ilmaukset otetaan vastaan näön tai tuntoaistin varassa ja ne tuotetaan pään, kasvojen, käsien sekä vartalon liikkeillä. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 10.) Suomessa käytetään kahta eri viittomakieltä: suomalaista viittomakieltä sekä suomenruotsalaista viittomakieltä. (Kuurojen liitto, 2015a.) Maahanmuuton myötä Suomeen on saapunut muitakin viittomakielisiä. Yleisin näistä on venäläinen viittomakieli. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 10.)

Viittomakielen käyttäjiä voivat olla niin kuurot, huonokuuloiset, kuuroutuneet, kuurosokeat kuin kuulevatkin. Tällä hetkellä Suomessa on noin 4000–5000 kuuroa tai huonokuuloista ja noin 6000–9000 kuulevaa viittomakielen käyttäjää. (Kuurojen liitto, 2015b.) Tässä kirjallisessa raportissa käytän termiä *viittomakielinen*. Termillä tarkoitan kaikkia henkilöitä, jotka käyttävät viittomakieltä ensisijaisena kielenään tai äidinkielenään. Viittomakieliset määrittelevät itsensä usein kieli- ja kulttuurivähemmistöksi, koska yhteiset kokemukset, historia ja elämäntapa yhdistävät heitä vahvasti. Suomen viittomakielisten yhteisön peruspilarit ovatkin juuri kieli, kulttuuri ja identiteetti. (Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010, 9.)

Oppiminen ja sosialisatio tapahtuvat kielen kautta, oli se sitten puhuttua tai viitottua. Viittomakielisille on tärkeää osallistua myös yhteiskunnalliseen toimintaan, mutta tämä ei aina ole viittomakielisille täysin mahdollista. Vaikka Suomen perustuslain 17. §:n 3. momentissa viittomakielisten oikeudet turvataan lailla, eivät nämä oikeudet kuitenkaan vielä täysin toteudu. (Suomen kielipoliittinen ohjelma 2010,11; Viittomakielisten oikeudet 2011, 18; Finlex 2015.) Toukokuussa 2015 astuu voimaan uusi viittomakielilaki, jonka tarkoituksena on lisätä esimerkiksi viranomaisten tietoisuutta viittomakielistä sekä niiden käyttäjistä kieli- ja kulttuuriryhmänä. Tavoitteena on, että viranomaiset ottavat huomioon paremmin viittomakieliset henkilöt säädösvalmisteluissa sekä pyrkivät edistämään viittomakielisten tiedonsaantia omalla äidinkielellään. Uudessa kiellilaissa viittomakielisen määritelmää ei ole enää sidottu käyttäjän kuulo-

vammaisuuteen. (Valtioneuvosto 2015.) Viittomakielisten oikeuksia ajaa Suomessa esimerkiksi Kuurojen liitto, jonka tehtävänä ja tavoitteena on muun muassa taata kuurojen ihmisoikeuksien sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen (Kuurojen liitto, 2015c). Tämän opinnäytetyön viittomakielinen käänösprodukti parantaa viittomakielisten yhdenvertaisuutta sekä tasa-arvoista tiedonsaantia.

3.5 Suomalaiselle viittomakielelle kääntäminen

Suomalaisen viittomakielen kääntämistä ei ole tutkittu vielä paljoa, mutta siinä pätevät osittain samat käytänteet kuin kääntämisessä yleensäkin. Myöskin käännöksiä viittomakielen ja suomen kielen välillä on tehty vielä vähän. Käännöksiä tallennetaan ja muokataan *sanaglossien* sekä videointien avulla. (Roslöf & Veitonen 2006, 108–109.) Glossaamisella tarkoitetaan yhtä viittomakielen muistiinmerkitsemistapaa (Savolainen 2000,192). Glosseista ja glossaamisesta kerron enemmän kappaleessa 4.1. Viittomakieli on visuaalinen kieli, joten kääntämisiongelmaksi voi muodostua esimerkiksi piilosarkasmin sisällyttäminen viittomakieliseen käännökseen (Roslöf & Veitonen 2006, 110.)

Kielet ovat erilaisia ja ne sisältävät jokainen eri määrän sanastoa. Sanasto määräytyy yleensä sen mukaan, kuinka tärkeä aihealue on eri kansoille. Esimerkiksi saamelaisilla on muita kansoja enemmän sanastoa liittyen poroihin kun taas arabeilla on laajempi sanasto kameleihin liittyen. (Vehmas-Lehto 1999, 24.) Viittomakielelle käännettäessä vaikeuksia voi tuottaa esimerkiksi musiikkialan sanaston kääntäminen, koska kuuroilla ei ole ollut tarvetta viittomille, jotka kuvaavat musiikkia. Lisäksi viittomakielessä on vähemmän erityisalojen sanastoa. Tämä juontuu menneistä ajoista, jolloin viittomakieltä käytettiin pääasiassa arkioloissa. Vasta viime vuosina opiskelutulkkauksen lisääntyttyä on tullut suurempi tarve kehittää viittomia ja käännöksiä eri erityisalojen sanastoille. Edellä mainitut seikat eivät kuitenkaan tee viittomakielestä sen köyhempää kieltä, vaan ennemminkin lisäävät haastavuutta kääntämiseen. (Roslöf & Veitonen 2006,112.)

4 KÄÄNNÖKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa kerron millaisia apuvälineitä käytin käännöstä tehdessäni. Kerron ensin glossauksesta ja käännösproduktin videointiosuudesta sekä näiden toteutuksesta. Glossaukseksi kutsutaan yhtä viittomakielen muistiinmerkitsemistapaa, jota hyödynsin käännöstä tehdessä. Viittomakieli on visuaalinen kieli, joten käännöksen videointi oli työn kannalta välttämätöntä. Lopuksi esittelen tutkimuskysymykseni sekä tutkimusmenetelmät, joita käytin työtä tehdessäni. Tutkimuskysymysten pohjalta tarkkaillen valmista käännösproduktia.

4.1 Glossaus

Glossaus on tavallisin ja maailmalla laajimmalle levinnyt tapa merkitä muistiin niin viittomia kuin pidempiäkin viitottuja jaksoja. Glossauksessa viittomaan viitataan yleensä yhdellä tai kahdella viittoman perusmerkitystä vastaavalla sanalla. Tavallisesti glosseiksi valitaan sanojen perusmuodot ja ne kirjoitetaan suuraakkosin. Lisäksi samaan viittomaan viitataan aina samalla glossilla, vaikka suomenkielen vastine olisikin eri. Glossi antaa viitteen viittoman merkityksestä, mutta siitä ei kuitenkaan selviä, kuinka viittoma muodostetaan. Näin ollen edes kyseistä viittomakieltä osaava henkilö ei välttämättä voi tietää, mihin viittomiin glosseilla viitataan. (Savolainen, 2000 192–193.) Esimerkkinä glossatusta lauseesta on käännöksessäni esiintyvä lause ”Maailmankaupat ja kehitysmaakaupat ovat reilun kaupan erikoisliikkeitä.” Glossattuna lause näyttää tältä: MAAILMA+KAUPPA KEHITYS+MAA+KAUPPA MOLEMMAT- 4-3 REILU KAUPPA ERIKOINEN+ LIIKE_x. Kyseisessä lauseessa yhdyssanat on yhdistetty + - merkillä, koska se sisältää kaksi erillistä viittomaa. Esimerkiksi MAAILMA+KAUPPA sisältää omat viittomat sanoille maailma sekä kauppa. Lisäksi LIIKE-viittoman perässä oleva x-kirjain merkitsee, että viittoma toistetaan kerran. Glossatussa lauseessa olevat numerot tarkoittavat viittoman liikettä. (mt. 2000,193.)

Päätin käyttää käännöksessä glossausta, koska sain käännöksen jäsenneltyä helposti niiden avulla kirjoitettuun muotoon. Käännöksestä jäisi produktin myötä myös

kirjallinen osa tarkasteltavaksi. Glosseista oli hyötyä käännöksen opettelussa ja niitä pystyi nopeasti muokkaamaan palautteen myötä. Lopullisessa videointivaiheessa viitoin käännöksen glossien pohjalta. Lähtötekstistä tekemäni glossit eivät ole täysin virallisten ohjeiden mukaiset, vaan mukailin ne ohjeita käyttämällä itselleni sopivaan ja helposti ymmärrettävään muotoon. Käännöksen glossattu versio löytyy tämän kirjallisen työn liitteistä. (kts. Liite 2)

4.2 Videointi

Viittomakieliseen käännöstyöhön kuuluu myös videointi, jonka suoritin Humanistisen ammattikorkeakoulun Kuopion tutkimus, kehitys ja innovaatio–keskuksella. Raakaversiot käännöksestä kuvasin keskuksen tietokoneella sekä omalla kotikamerallani. Viimeisen version kuvaamisessa tuli ottaa myös tilaajan mielipiteet huomioon muun muassa vaatetuksen, taustan ja meikkien kohdalta. Tilaajan toiveena oli tasainen ja yksivärinen tausta. Päädyin kuvaamaan videon koulullamme, jossa on paljon tilaa ja taustaksi sopivat seinät. Lisäksi tilaajani pyysi minua pohtimaan vaatetuksessa eettisyyttä ja välttämään merkkejä, jotka ovat tiedettyjä esimerkiksi lapsityövoiman käytöstä tai joiden tuotteet ovat huonoissa työoloissa valmistettuja.

Videointivaiheessa halusin, että videon laatu olisi mahdollisimman hyvä. Tällä tarkoitan, että videolla kuvan tuli olla tarpeeksi tarkka viitotun tekstin ja esimerkiksi käsi-
muotojen erottamiseksi. Sopivan laatuiseen videon saamiseksi varasin koulultamme kameran ja kuvasin ensimmäisen niin sanotun virallisen version sen avulla. Taustana oli tavallinen valkoinen seinä. Videon kuvanlaatu oli sopiva, mutta laajakuvana kuvattu video ei mielestäni ollut paras mahdollinen verkkoon tarkoitettuun infovideoon. Lisäksi videota itsessään ei voinut yhdistää millään tapaa Maailmankauppoihin, mikä jäi häiritsemään minua. Otin yhteyttä tilaajaani ja kysyin, olisiko heillä ideoita videon suhteen. Olin ajatellut, että taustaan voisi laittaa jotain, mikä yhdistäisi videon maailmankauppoihin tai heidän toimintaansa. Ehdotin työelämäohjaajalleni Anna Räihälle, että taustaan voisi käyttää esimerkiksi Maailmankauppojen kankaita, mainoksia tai muita tuotteita elävöittämään videota. Tässä tuli kuitenkin ottaa huomioon mahdollinen visuaalinen melu, jolla tarkoitetaan esimerkiksi videolla viittojan päällä olevaa räikeää paitaa, joka häiritsee sekä vaikeuttaa viittomisen seuraamista.

Vivolin-Karénin (2010, 17) mukaan kuvaustilanteessa viittomakielen tilankäyttö supistuu ja viittoja käyttää tilaa suppeammin kuin kasvokkaisessa viittomakielisessä keskustelussa. Tämä voi pitää paikkansa natiivin eli äidinkielen viittomakielisen kohdalla, mutta viittoessani käännöstäni videolle, käytin tilaa enemmän kuin normaalisti. Tämä siksi, että teksti olisi selkeämpää ja ymmärrettävämpää.

Lopullisen version kuvasin valkoista seinää vasten. Seinälle olin kiinnittänyt kolme Maailmankauppojen mobilea tuomaan yhtenäisyyttä käännöksen ja verkkosivujen kanssa. Lisäksi olin saanut tilaajaltani, Anna Räihältä, käyttöön Maailmankauppojen t-paidan. Mielestäni lopputulos oli miellyttävä katsoa, ja koska mobilet oli kiinnitetty kuvan oikeaan reunaan, ne eivät häiritse katsojaa. Lisäksi aikaisemmin kuvattuun versioon nähden valaistus oli huomattavasti parempi.

4.3 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön aiheen varmistuttua pohdin paljon, millaisista näkökulmista käännösproduktia tarkastelin. Ennen varsinaisen käännöstyön aloittamista tuntui tutkimuskysymysten keksiminen vaikealta. Aloitettuani glossaamaan ja kääntämään tekstiä viittomakielelle törmäsin monissa lauseissa ongelmiin viittomavalinnoissa. Jotkin viittomat vain eivät tuntuneet sopivan kontekstiin, vaikka niiden suomenkielinen vastine lähtötekstistä löytyikin. Tämän huomion kautta syntyivät tutkimuskysymykseni, jotka ovat:

1. Vaikuttavatko viittomavalinnat lähtötekstin rekisterinmuutokseen kohdekielissä?
2. Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?

Viittomavalintoja pohdin käännöksen työstämisen näkökulmasta. Tarkastelen, voivatko erilaiset viittomat vaikuttaa tekstin rekisterinmuutokseen käännösprosessin aikana. Lisäksi tuloksissa kerron, tapahtuiko valmiissa käännöksessä kielirekisterinmuutosta. Käännöksen luotettavuutta pohdin valmiin produktin näkökulmasta. Tarkastelen myös kuinka evidentialisuus näkyy lähtötekstissä sekä valmiissa käännöksessä.

Toiminnallisen opinnäytetyöni tutkimusmenetelminä ovat toiminnallisuus, havainnointi sekä konsultointi. Työni toiminnallisena osuutena ovat opinnäytetyöni produkti eli käännös sekä kirjallinen raportti tekemästani työstä ja siihen liittyvistä pohdinnoista. Havainnointiosuus liittyy käännöksen analysointiin prosessin ajalta. Havainnoinnilla voidaan kerätä tietoa tutkimuksessa joko luonnollisessa ympäristössä tai valvotuissa olosuhteissa. Havainnointi, joka tapahtuu luonnollisessa ympäristössä, antaa havainnoijalle tiedot siinä kontekstissa, jossa ne ilmenevät oikeasti. (Vilkkä 2006,37.) Opin­näytetyössäni käytin osallistuvaa havainnointia. Tässä havainnointitavassa tutkija on itse mukana tutkimassaan toiminnassa (Vilkkä 2006,44). Työssäni havainnoin käännösprosessin etenemistä, käännösongelmia sekä niiden ratkaisuja.

Yksi tapa faktatietojen tarkistamiseen on konsultaatio (Vilkkä & Airaksinen 2003,64). Tätä tapaa käytin käännösprosessin eri vaiheissa useaan kertaan. Konsultoin käännösprosessin aikana useampaa eri henkilöä eri tarkoitusten mukaan. Mielestäni työn tilaajan mielipiteet sekä toiveet on tärkeä ottaa huomioon käännöstä tehdessä. Tämän takia konsultoin tilaajaani Anna Räihää useamman kerran muun muassa käännöksen videointiin, lähtötekstiin tai yleisesti aiheeseen liittyen. Halusin myös saada palautetta käännöksestä sekä sopivista viittomista natiiveilta viittomakielisiltä, joten olin yhteydessä opinnäytetyöni toiseen ohjaajaan Juha Manuseen sekä muihin kuu­roihin viittomakielisiin. Lisäksi konsultoin Jyväskylän viittomakielen keskuksen työn­tekijää sekä luokkatoveriani Outi Pippuria, jolla on pitkäaikainen kokemus viittomakie­len sekä viittomakielisten parissa. Kirjallisen työhön liittyvissä asioissa konsultoin opinnäytetyöni toista ohjaajaa Maria Nadezhdinaa.

5 TULOSTEN ESITTELY JA ANALYYSI

Tässä kappaleessa esittelen käännösprosessini ja sen, kuinka käännös muotoutui valmiiseen muotoonsa. Lisäksi pureudun aikaisemmin esittelemiini tutkimuskysymyk­siin. Kerron käännösprosessista ensimmäisessä alaluvussa ja, analysoin sekä eritte­len tutkimuskysymysten tulokset omana alalukunaan. Käsittelen molemmat tutkimus­kysymykseni saman otsikon alla

5.1 Käännösprosessi

Käännöstyön lähtötekstinä oli Maailmankauppojen liiton verkkosivuilta löytyvä informatiivinen teksti. Alkuperäisen lähtötekstin löytää suoraan [www. Maailmankaupat.fi](http://www.Maailmankaupat.fi) sivuilta ja tämän opinnäytetyön liitteistä. Suomalaisen viittomakielen lautakunnan (2013) mukaan suomalaisella viittomakielellä on yleiskielen muoto, vaikka virallista kirjakieltä ei sillä olekaan. Viittomakielen perusominaisuuksiin kuuluu selkeä lauserakenne, viittomien huolellinen artikulaatio sekä murteellisten ja arkikielisten viittomien välttäminen. Käännöksessäni halusin kiinnittää huomiota erityisesti näihin seikkoihin.

Käännösprosessi alkoi tavanomaisesti tutustumalla suomenkieliseen lähtötekstiin Maailmankauppojen verkkosivuilla. Minulla ei ollut Maailmankauppojen liiton toiminnasta entuudestaan paljoa tietoa, tutustuin myös sivustoon yleisesti ja otin selvää liiton toiminnasta. Myöhemmin käydessäni tekstiä läpi, kirjoitin muistiin erillisiä kohtia tekstistä, joihin kaipasin lisäselvennystä. Tällaisia olivat esimerkiksi kohdat, joissa oli minulle tuntematonta sanastoa. Myöhemmin otin yhteyttä tilaajaani, joka selvensi minulle epäselviä kohtia. Tekstiin paneuduttuani aloin kirjoittamaan tulostamiini kopiaihin erilaisia glossivaihtoehtoja ja käännösideoita. Kirjoitetut raakahahmotelmat olivat hyvin yksinkertaista ideointia, mutta niistä oli apua glossien ensimmäisten versioiden muotoilussa.

Ensimmäisen raakaversion kuvattuani olin tietoinen käännöksen puutteista. Olin työstänyt tekstiä niin kauan, että tulin itse sokeaksi virhekohtille. Lähetin ensimmäisen raakaversion käännöksestä lehtorillemme Juha Manuselle sekä Jyväskylän yliopiston viittomakielenkeskuksella työskentelevälle Outi Pippurille. Heiltä sain kattavaa palautetta ja vinkkejä, kuinka tekstiä saisi korjattua.

Roslöfin ja Veitosen (2006, 113) mukaan kääntämisessä on kysymys lähdetekstin ymmärtämisestä, sen uuteen muotoon muokkaamisesta ja lopulta lähdekielen muodon hylkäämisestä. Tämän oivalsin vasta saatuani ensimmäiset palautteet käännöksestäni. Olin melko orjallisesti noudattanut lähtötekstiä ja en juurikaan ollut uskaltanut tehdä poisjättöjä.

Uudemman version teko tuntui palautteiden pohjalta helpommalta ja uskaltauduin paremmin irrottautumaan lähtötekstistä. Näin ollen minun oli helpompi lisätä tekstiin enemmän viittomakielisiä elementtejä, kuten paikannuksia. Toinen versio oli mielestäni huomattavasti parempi kielellisesti, mutta viittomisen rytmitystä ja taukojen paikkoja piti vielä hioa. Lähetin käännösversio jälleen lehtorille sekä Outi Pippurille. Tämän lisäksi lähetin käännöksen tilaajalleni tarkasteltavaksi ja myöhemmin kävimme yhdessä läpi kohtia, joita hän halusi muokattavan.

Matkan varrella muokkasinkin glossejani aina palautteiden ja keskusteluiden mukaan. Lopulta kun minusta tuntui, että käännös oli vain pientä hiomista ja videota vaille valmis, varasin kameran koululta ensimmäistä kuvausta varten. Ensimmäisen virallisen version kuvattuani lähetin sen koulumme kuuroille lehtoreille sekä tilaajalleni. Lisäksi pyrin ottamaan yhteyttä useampaan kuuroon ja viittomakieliseen henkilöön, jotta saisin mahdollisimman paljon palautetta käännöksestäni natiiveilta kielenkäyttäjiltä. Viimeisen version käännöksestäni kuvasin 29.4.2015. Koko käännösprosessin ajan konsultoin lehtoreiden sekä muiden asiantuntijoiden lisäksi luokkatovereitani, ja heiltä sain myös paljon apua sekä ideoita käännöksen työstämiseen.

5.2 Tutkimuskysymysten analysointi

Ensimmäinen tutkimuskysymykseni liittyy lähtötekstin rekisterinmuutokseen käännöksessä. Kuusen (2011) mukaan tekstiä käännettäessä kieleltä toiselle, voi tekstin kerronnan näkökulma muuttua. Teksti saattaa esimerkiksi muuttua monitulkintaisesta yksiselitteiseksi. Mielestäni käännösteksti pysyi asiatyylisenä eikä sen rekisteri juurikaan muuttunut. Viittomavalinnat olivat melko virallisia ja yleiskielisiä. Käännöksessä ei juurikaan ole viittomakielisiä vain arkikielessä käytettäviä sanoja tai sanontoja, joita ei yleiskielisissä tai virallisissa viitotuissa teksteissä esiintyisi. Kielellisten muutosten syiksi on arveltu esimerkiksi kieliopin sekä tyylikonventioiden eli käytänteiden rajoituksia. Lisäksi on ehdotettu muutosten juontuvan kohdekielen poetiikasta sekä kääntäjän yrityksestä selventää tekstiä. (Kuusi 2011, 122.) Kääntämisprosessin jouduin muokkaamaan ja selventämään tekstiä. Muokkausta tehdessäni pyrin pitämään tekstin rekisterin kuitenkin samana ja vältin yksinkertaistamatta tekstiä liikaa. Lisäksi

huomasin, että erilaisilla viittomavalinnoilla tekstin rekisterin saisi muuttumaan helposti.

Ensimmäistä versiota käännöksestä tehdessäni törmäsin käännöksessä suomenkielen sanaan ´toimeentulo´. Viittomakielen sanakirjassa tälle sanalle on viittoma NÄKKILEIPÄ, joka tarkoitti myös elantoa ja ansiota. Mielestäni tämä viittoma ei tuntunut sopivalta lähtötekstiin nähden joten päädyin käyttämään viittomaa ELÄMÄ+TULO, jota virallisissa, esimerkiksi KELA:n viittotuissa videoissa, käytetään toimeentulosta sekä toimeentulotuesta. Toimeentulo-viittomavalinnan lisäksi pohdin viittomia sanoille ”erikoisliike” sekä ”käsityö”. Viittomavalintoja tehdessä tuli olla perillä suomenkielisen sanan merkityksestä. Muutoin seurauksena olisi käännökseen voinut tulla rekisterin muutoksen lisäksi asiavirheitä. Tästä esimerkkinä oli sana ”erikoisliike”, joka on suomen kielellä monitulkintainen. Viittomakielelle päin käännettäessä tulee valita erikoisliikkeelle tarkka vastine. Käännöksessä päätyin käyttämään viittomayhdistelmää ERI-TYINEN-FIRMA. Toinen havaitsemani asia, joka saattoi muuttaa viittomakielisen tekstin rekisteriä, oli viittomistyyli. Jos olisin viittonut käännöksen löysillä käsimuodoilla tai esimerkiksi yhdellä kädellä, olisi tämä vaikuttanut viitotun tekstin rekisteriin. Tällöin rekisteri olisi muuttunut arkisemmaksi.

Toinen tutkimuskysymykseni on ”Mitkä tekijät vaikuttavat valmiin käännöksen luotettavuuteen?” . Tätä tutkimuskysymystä aloin pohtimaan evidentialisuuden näkökulmasta. Evidentialisuudella tarkoitetaan viittaamista epäsuoraan tiedonlähteeseen. Evidentialisuudella osoitetaan, että tekstissä annettu tieto on välillistä eikä perustu esimerkiksi kääntäjän omaan näkö- tai kuulohavaintoon. Tiedonlähteitä eli evidenssejä on tutkijoiden mukaan erotettavissa kolme: *suora evidenssi* eli tiedon tuottajan oma havainnointi, *inferenssi* eli olemassa olevan tiedon pohjalta tehdyt päätelmät sekä *epäsuora evidenssi*, jolla tarkoitetaan muiden kuin tekstin tuottajan lausuntoja ja havaintoja. (Volkman 1997, 241; Helin 2011, 145–146.)

Suora evidenssi esittää tekstin tuottajan omaa tietämistä ja tästä hyvänä esimerkkinä on televisiosta tuleva urheiluselostus, joka tapahtuu urheilutapahtumassa paikan päällä. Suorassa evidenssissä ei viitata lähteisiin, koska se on suoraa kirjoittajan kokemusta. Epäsuorassa evidenssissä tekstin alkuperäistä kirjoittajaa ei mainita. Tälle evidenssityypille on ominaista epäsuora kerronta ja välitetyt viestit. Koska tekstin kir-

joittajaa ei mainita, käytetään apuna evidentialiaaleja eli kielellisiä keinoja, joilla voidaan osoittaa tiedon lähteen olevan joku muu kuin viestinvälittäjä eli tässä tapauksessa kääntäjä. (Helin 2011, 146.)

Opinnäytetyön käänöksessä evidentialisuus tulee esille epäsuorana evidenssinä. Tämä siksi, koska käänöksessä ei mainita lähtötekstin alkuperäistä kirjoittajaa eikä myöskään viitata millään tavalla lähtötekstiin. Tämä sai minut pohtimaan, voidaanko käänöstä pitää luotettavana, koska viittaukset alkuperäiseen lähteeseen puuttuvat. Kääntäessään tekstiä kääntäjän tulisi huomata milloin lähtötekstin tuottaja on osoittanut evidentialiaalisin keinoin, että tieto, jonka hän on kirjoittanut, on välillistä eli välitettyä. Tämän jälkeen kääntäjän pitäisi pystyä ilmaisemaan tiedon välillisyyden myös omassa tekstissään. (mt.152.) Videoidussa käänöksessä ei mielestäni käy ilmi, että tieto on välillistä. En myöskään löydä tätä tietoa alkuperäisestä lähtötekstistä. Pidän kuitenkin käänökseni lähtötekstiä luotettavana, koska se löytyy virallisen liiton kotisivuilta.

Huomioon tulee myös ottaa mahdollinen käännettäessä tapahtuva näkökulman muutos. Käänösprosessi jo itsessään saattaa muuttaa tekstin näkökulmaa, vaikka kääntäjä ei tietoisesti tähän pyrkisikään. Joskus muutos tapahtuu vaivihkaa niin, että se jää jopa kokonaan kääntäjältä huomaamatta. Tämä muuntaa käännettyä tekstiä niin, että lukijan suhtautuminen käännettyyn tekstiin tai sanomaan voi muuttua. (Kuusi 2011, 12.) Mayn (2004) mukaan kääntäjillä on taipumusta selittää sekä neutraloida lähtötekstin epäselvyyksiä. Kääntäjät eivät luota lukijan kykyihin tulkita poisjättöjä tai siihen, että lukija malttaisi odottaa monitulkintaisen kohdan selviämistä myöhemmin. (mt,128.)

Käänöstekstini mukaillee melko tarkasti lähtötekstiä ja se myös etenee suurimmaksi osaksi lähtötekstin asijärjestyksen mukaan. Tämä lisää mielestäni tekstin luotettavuutta. Kuitenkin tekstin muokausvaiheessa oli tehtävä poisjättöä sekä muokattava lauseita viittomakielelle ominaisiksi. Muutokset saattoivat muokata käänöstekstiä hieman selkeämmäksi ja yksinkertaisemmaksi kuin alkuperäinen teksti oli. Mielestäni tämä ei kuitenkaan varsinaisesti vaikuta negatiivisesti tekstin luotettavuuteen.

Käännöstyöhön, ja sen luotettavuuteen vaikuttavat merkittävästi kääntäjän omat arvot sekä aatteet. Käännöstyöhön saattaa kääntäjän huomaamatta tulla vivahteita mielipiteistä. Näkökulman siirtymän seurauksena voi olla muutokset lähtötekstin diskurssin totuusarvossa (Kuusi 2011,120). Diskurssilla voidaan viitata esimerkiksi puhuttuun tai kirjoitettuun kielenkäyttöön. Diskurssi tarkoittaa samaa kuin *rekisteri*, mutta sitä käytetään yleensä laajempina kattoterminä kielentutkimuksessa.(Shore & Mäntynen, 39.) Viittomakielisestä käännöksestä ei mielestäni löydy omiin mielipiteisiin viittaavia viittomia, lausemuotoja tai ilmeitä.

Viittomavalinnat sekä viittomakielen tuottaminen vaikuttavat myös käännöksen luotettavuuteen. Epäselvä artikulaatio tai väärät viittomakieliset ratkaisut syövät luottamusta viittojaa sekä käännöksen lähtötekstiä kohtaan. Käännöksen viittomavalinnoissa tuli myös olla erittäin tarkkana, jotta mahdollisilta asiavirheiltä vältyttäisiin. Mielestäni käännöksen rekisteri voi vaikuttaa tekstin luotettavuuteen. Jos käännösprodukti olisi viitottu esimerkiksi välinpitämättömästi yhdellä kädellä, saisi siitä erilaisen ja mahdollisesti epäluotettavan vaikutelman.

6 POHDINTA

Käännöksessä kaikki merkitykset muotoutuvat kohdekielelle kääntäjän tulkinnan kautta. Tämä vaikuttaa tekstin tekstuaalisiin piirteisiin, jotka puolestaan muokkaavat kohdekielisen lukijan tulkintaa. (Kuusi 2011, 111.) Lähtötekstini oli mielestäni käännöksen ja kääntäjän näkökulmasta haastava. Suomen kieli oli tekstissä paikoin jopa minulle, äidinkielenä suomea puhuvalle, vaikeaa ymmärtää. Tekstiin perehdyttyäni riittävästi ja tarkastellessani sitä eri näkökulmista, oletan saaneeni käännökseen välitettyä lähtötekstin ydinkohdat. Koska teksti muokkautuu kohdekielelle kääntäjän, tässä tapauksessa minun kautta, on mahdollista, että tekstiin on tullut tulkintavirheitä. Tässä asiassa uskon aktiivisen konsultoinnin tilaajatahon kanssa auttaneen paljon ja karsineen asiavirheet mahdollisimman vähäisiksi.

Tekstiin olisi varmasti useampia mahdollisia käännösvaihtoehtoja sekä viittomavaihtoehtoja, mutta mielestäni käyttämäni ratkaisut ovat toimivia ja yleiskielisiä ilmauksia

käsittelimilleni asioille. Kuten kappaleessa 5.1 mainitsin, viittomakielen yleiskielen perusominaisuuksiin kuuluu selkeä lauserakenne, viittomien huolellinen artikulaatio sekä arkikielisten viittomien välttely. Näihin kohtiin pyrin panostamaan käännöstä tehdessäni. Lauserakenteiden muotoutumiseen vaikutti mielestäni myös käännettävän lähtötekstin kieli ja muoto. Käännöksessä näkyvät lauserakenteet sain muokattua selkeiksi kokonaisuuksiksi niin, että niitä on mielestäni helppo ymmärtää, vaikka lähtötekstiä ei olisikaan lukenut. Lisäksi useat paikannukset selkeyttävät lauseita.

Käännöksessä viittojana toimin minä itse, joten viittomien artikulaatioon pystyin vaikuttamaan paljon. Mielestäni tämä oli osin haastavaa, koska välillä en itse edes huomannut huolimattonta artikulointia käännöstä viittoessani. Näin tapahtuessa sain kuitenkin konsultoilta palautetta viittomista, joiden artikulointiin tulisi myöhemmin panostaa. Tämä oli hyvä, koska palautteen kautta pystyin kehittämään omaa viittomistani sekä käännöksessä, että yleisellä tasolla. Valmiiseen kuvattuun käännökseen jäi muutamia epäselvästi artikuloituja viittomia ja vääriä huulioita, mutta muuten olen kuvattuun videoproduktiin tyytyväinen. Videon tausta on siisti ja se on sivussa olevien logojen sekä Maailmankauppojen t-paidan avulla helposti yhdistettävissä Maailmankauppoihin. Tämä oli yksi toiveeni käännöksen kuvaamisen toteutuksessa. Optimaalisin tilanne olisi ollut, jos olisin saanut videolle viittomaan äidinkieleltään viittomakielisen henkilön. Tähän minulla ei kuitenkaan riittänyt aikaa eikä resursseja.

Arkikielisten viittomien välttely käännöksessä ilman läpityön jatkuvaa konsultointia, olisi voinut olla vaikea. Olen oppinut viittomakieltä vasta aikuisiällä, joten viittomakielentaitoni on vielä rajallinen. Näin ollen en välttämättä olisi huomannut kaikista viittomista arkikielisyiden ja yleiskielisyiden eroa. Mielestäni olen kuitenkin saanut käännöksen pidettyä hyvin lähtötekstin tekstilajia sekä rekisteriä vastaavana. Työssä ei myöskään ole täysin tunnistettavia vain arkikielessä käytettäviä viittoma, jotka eivät sopisi kontekstiin.

Koska en ole natiivi viittomakielinen, ei käännökseni todennäköisesti näin lyhyessä ajassa olisi voinut hioutua täysin viittomakieliseksi. Kritiikki käännöstä kohtaan on mahdollista ja sallittua. Mielestäni olen kuitenkin saanut tuotettua viittomakielisen käännöstekstin, jonka funktio toteutuu. Tämä funktio on informaation jakaminen Maailmankaupoista, Maailmankauppojen liitosta sekä niiden toiminnasta. Työn jatkotut-

kimusaiheina voisi esimerkiksi jatkaa Maailmankauppojen liiton verkkosivujen käännöstyötä tai syventyä tarkemmin käännöksen rekisterinmuutoksiin sekä luotettavuuteen.

Tärkein apuvälineeni käännöstä tehdessä oli eri henkilöiden, kuurojen kuin kuulevienkin viittomakieltä taitavien henkilöiden konsultointi. Heidän avullaan sain uusia näkökulmia sekä ideoita lähdetekstiin, kääntämiseen, kieleen ja itse käännökseen. Itse kääntämisprosessi oli minulle itselleni varsin opettavainen ja antoisa kokemus. Sen kautta tunnen olevani saanut uutta tietoa sekä taitoa tulevaisuuttani ajatellen.

Opinnäytetyön produktin tavoitteena oli informaation välittäminen Maailmankaupoista sekä Maailmankauppojen liitosta suomalaisella viittomakielellä. Mielestäni tämä tavoite onnistui hyvin ja tuloksena siitä on hyväksytty käännösprodukti. Todellisen hyväksynnän saan työlleni, kun se mahdollisesti tulee näkyville Maailmankauppojen liiton verkkosivuille. Tällöin voin olla työhöni tyytyväinen. Toivon opinnäytetyöstäni olevan iloa muille käännöksistä, viittomakielestä tai Maailmankaupoista kiinnostuneille henkilöille. Kirjallisen raportin tavoitteet täyttyivät mielestäni suurimmalta osin. Tarkastelin tutkimuskysymyksiä monesta eri näkökulmasta. Mielestäni tulokset ovat monipuoliset, mutta voisivat olla laajemmat.

LÄHTEET

Finlex 2015. Viitattu 28.3.2015

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=Oikeus%20omaan%20kieleen%20ja%20kulttuuriin#L2P17>

Helin Irmeli 2011. Evidentiaalisuus tekstin lukijan ja kääntäjän haasteena. Teoksessa Leena Immonen & Mari Pakkala-Weckström & Inkeri Vehmas-Lehto (toim.) Kääntämisen tekstilajit ja tekstilajien kääntäminen. Helsinki: Oy Finn Lectura Ab, 145-152.

Hytönen, Niina 2006. Käännösteorioiden kirjo kääntäjän työvälineeksi. Teoksessa Niina Hytönen & Terhi Rissanen (toim.) Käden käänteessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä. Helsinki : Oy Finn Lectura Ab, 66—69.

Kirkon tiedotuskeskus, 2012 . Viitattu 2015

<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/Documents/F67C6BC12B108A74C22579D5002A18A6?OpenDocument&lang=FI>

.Kotimaisten kielten keskus 2013. Viitattu 18.3. 2015

<http://www.kotus.fi/?s=98>

Kuurojen liiton internet-sivut 2015a. Viitattu 20.2.2015

<http://www.kl-deaf.fi/fi-FI/Viittomakieli/>

Kuurojen liiton internetsivut 2015b. Viitattu 20.2.2015

<http://www.kl-deaf.fi/fi-FI/Viittomakieliset/>

Kuurojen liiton internet-sivut 2015c. Viitattu 22.2.2015

http://www.kl-deaf.fi/fi-FI/Kuurojen_Liiton_toiminta/

Kuusi, Päivi 2001. Miksi näkökulma muuttuu käännöksessä?.Eksplisiittistämisen ja normaalistamisen selitysvoima ja seuraukset. Tampere: Tampereen yliopistopaino Oy, 111 – 187.

Maailmankauppojen liitto ry:n Internet–sivut 2015a. Viitattu 20.2.2015

<http://maailmankaupat.fi/maailmankaupat/index.html>

Maailmankauppojen liitto ry:n Internet – sivut 2015b. Viitattu 30.4.2015

<http://maailmankaupat.fi/maailmankaupat/kriteerit.html>

Maailmankauppojen liitto ry:n Internet-sivut 2015c. Viitattu 25.4.2015

<http://maailmankaupat.fi/liitto/merkki.html>

Maailmankauppojen liitto ry 2009 . Kymmenen kysymystä ja vastausta Reilusta kaupasta- esite

Mikkola, Anne-Maria & Koskela, Lasse & Haapamäki-Niemi, Heljä & Julin, Anita & Kauppinen, Anneli & Valkonen, Kaija. Äidinkieli ja kirjallisuus: Käsikirja. 1.-4.painos Helsinki: WSOY, 20.

Oittinen, Riitta & Mäkinen Pirjo 2001. Lukijalle. Teoksessa Riitta Oittinen & Pirjo Mäkinen (toim.) Alussa oli käännös. Tampere : Tampereen yliopistopaino Oy , 13.

Reilun kaupan internetsivut 2015. Viitattu 20.2.2015

<http://www.reilukauppa.fi/meista/mikae-reilu-kauppa/>

Räihä, Anna 2014. Keskustelu opinnäytetyöstä 1.9.2014. Kuopio

Saksa, Silja 2004 . Baabelin perilliset. Jyväskylä: Atena kustannus Oy

Savolainen, Leena 2000. Viittomakielten erilaiset muistiinmerkitsemistavat. Teoksessa Anja Malm (toim.) Viittomakieliset suomessa. Pieksämäki: Oy Finn Lectura ab, 192–194.

Shore, Susanna & Mäntynen, Anne 2006. Johdanto. Teoksessa: Mäntynen Anne, Shore Susanna & Solin Anna (toim.) Genre-tekstilaji. Helsinki : Hakapaino Oy, 38–39.

Suomen viittomakielten kielipoliittinen ohjelma 2010. Viitattu 28.3.2015

http://scripta.kotus.fi/www/verkojulkaisut/julk15/Viittomakielten_kielipoliittinen_ohjelma.pdf

Valtioneuvoston internet sivut 2015. Viitattu 29.4.2015

http://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/viittomakielisten-oikeuksia-edistava-viittomakielilaki-voimaan-toukokuun-alusta

Viittomakielisten kielelliset oikeudet 2011. Viitattu 28.3.2015

http://oikeusministerio.fi/fi/index/julkaisut/julkaisuarkisto/242011viittomakielistenkielelliset oikeudet/Files/24_2011_Viittomakielisten_kielelliset_oikeudet.pdf

Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Helsinki: Tammi

Vivolin-Karén, Riitta 2010. Viitattu 28.3.2015

<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/26787/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-2011041410643.pdf?sequence=1>

LIITTEET

Liite 1: Suomenkielinen lähtöteksti

Maailmankaupat – reilua kauppaa jo vuodesta 1978

Maailmankaupat ja Kehitysmaakaupat ovat reilun kaupan erikoisliikkeitä. Niiden hyllyillä on runsaasti erilaisia Aasian, Afrikan ja Latinalaisen Amerikan pientuottajien valmistamia reilun kaupan käsityötuotteita ja elintarvikkeita.

Ostamalla reilun kaupan tuotteita Maailmankaupoista vaikutat välittömästi ihmisen hyvinvointiin. Maksamasi hinta takaa kohtuullisen toimentulon tuotteen tekijälle. Oikeudenmukaisten työehtojen ansiosta tuottajat saavat paremmat mahdollisuudet elää elämäänsä ja kasvattaa lapsensa arvokkaasti ja vapautua nälästä, sorrosta ja epäoikeudenmukaisuudesta.

Reilussa kaupassa ei käytetä lapsityövoimaa, ja se edistää eri ihmisryhmien ja sukupuolten välistä tasa-arvoa tarjoamalla työtä omassa yhteiskunnassaan heikossa asemassa oleville, kuten eronneille naisille, leskille, vammaisille, kastittomille ja pakolaisille. Maailmankaupat ja kehitysmaakaupat tuovat pääasiassa valmiita tuotteita, joten myös jalostusarvo jää alkuperämaahan.

Miksi maailmankauppoja?

Useat päivittäiset elintarvikkeet, tavarat tai niiden raaka-aineet tuotetaan kehitysmaissa. Tuotantoon ja kaupankäyntiin liittyy kuitenkin paljon ongelmia. Maailmankauppaa hallitsevat rikkaat länsimaat sekä suuryhtiöt. Siirtomaa-ajan seurauksena monet kehitysmaat ovat riippuvaisia yhden tai muutaman raaka-aineen viennistä ja täten myös näiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahinnoista. Useiden raaka-aineiden kauppa on vain muutamien suuryhtiöiden hallussa. Ne voivat säädellä hintoja mielensä mukaan, pörssikursseja seurailen, ja tarvittaessa siirtää tuotantoa sinne, missä se on edullisinta.

Hyvin tavanomaisesti kaikkein edullisimmat tuotteet päätyvät länsimaisen kuluttajan ostoskoriin ja osakkeita ostetaan ja myydään mahdollisimman suurten voittojen toivossa. Todellisuudessa edullisuudella ja suurilla voitoilla on varjopuolensa. Tuottajat joutuvat vallitsevassa kauppajärjestelmässä tarjoamaan parasta mahdollisimman halvalla. Pienviljely ei useinkaan elätä, ja kun maaseudulta ei löydy muita elinmahdollisuuksia, köyhät joutuvat lähtemään työn perässä kaupunkiin. Tehtaissa huonot työolot, pitkät työpäivät, alhaiset palkat sekä lapsityövoima ovat monille kehitysmaiden ihmisille arkitodellisuutta, ja pahimmassa tapauksessa kaupunkiin ajautuneet ihmiset eivät löydä mitään työtä ja jäävät sosiaalisten turvaverkkojen puuttuessa täysin tyhjän päälle.

Maailmankaupat pyrkivät parantamaan kehitysmaiden pientuottajien asemaa ja elinoloja oikeudenmukaisen kaupankäynnin sekä tiedotustyön avulla. Reilussa kaupassa maksettava oikeudenmukainen korvaus työstä ja vakaat kauppasuhteet tukevat kehitysmaiden ihmisten mahdollisuuksia elää omassa maassaan ja omasta työstään. Reilu kauppa vaikuttaa alueelliseen sekä eri ihmisryhmien väliseen tasa-arvoon. Tuottajaryhmät ovat lähes poikkeuksetta pieniä osuuskuntia tai muita yhteisöjä maaseudulla, jossa niiden merkitys yhteiskunnassa heikossa asemassa olevien, mm. naisten ja vammaisten, työllistäjänä on suuri. Maailmankaupat myös ravistelevat perinteistä asetelmaa kehitysmaista raaka-aineiden tuottajina suosimalla alkuperämaassa mahdollisimman pitkälle jalostettuja tuotteita.

Kehitysmaiden pientuottajien lisäksi myös länsimaiset kuluttajat hyötyvät reilusta kaupasta. Vaikka reilun kaupan tuotteet saattavat olla muita vastaavia kalliimpia, niiden taustat ovat kunnossa ja alkuperä tunnettu. Globalisoituvassa maailmassa hinnat, palkat ja työntekijöiden edut lähestyvät toisiaan eri maissa. Työ voidaan siirtää sinne missä se halvimmalla käy. Halvinta se on maissa missä ihmisoikeudet eivät toteudu. Kun huonot työehdot hyväksytään muualla, se johtaa niiden huononemiseen myös meillä. Työn, työolojen ja palkkojen pitäminen Suomessa nykyisellä tasolla edellyttää kehitysmaiden työolojen ja työstä saatavan korvauksen parantamista. Reilu kauppa on siten myös omaa edunvalvontaamme. Äärimmäinen näköalaton köyhyys kehitysmaissa toimii kasvualustana yhteiskunnalliselle epävakaudelle, rikollisuudelle, ääriliikkeille ja väkivallalle, joka on globaalia ja rajoja tunnustamatonta ja vaikuttaa siksi myös meidän arkeemme esimerkiksi terrorismin ja huumekaupan kautta.

Eri puolilla maailmaa elävien ihmisten turvallisuus ja hyvinvointi ovat kytkeytyneet toisiinsa.

Liite 2: Glossattu versio lähtötekstistä

Sanna Sojakka /2015

OPINNÄYTETYÖ: Käännös Maailmankauppojen sivuille

MAAILMA+KAUPPA REILU+KAUPPA VUOSI 1978 TÄHÄN-PÄIVÄÄN-
MENNESSÄ

MAAILMA+KAUPPA KEHITYS+MAA+KAUPPA MOLEMMAT 4-3 REILU-
KAUPPA ERIKOINEN+ LIIKEx NE-4-3
MOLEMMAT-4-3 MONIA ERILAINENx REILU+KAUPPA KÄSI+TYÖ+TUOTE
RUOKA+TAVARAx MYYDÄmyönt. //

TAVARA VALMISTAA MISSÄ?
KÄSI+TYÖ+HÄNx HE-3 1.AASIA-3y 2. AFRIKKA-2a 3. AMERIKKA ETELÄ-
AMERIKKA-keskialue- 4 NÄMÄ KOLME ALUE-4-3y TUOTE VALMISTAA/
JOS SINÄ-2 MAAILMA+KAUPPA REILU KAUPPA TUOTE OSTAA OS-2 SA-
MAN AIKAISESTI TAVARA VALMISTA+HÄNx HE-3 HYVINVOINTI PARAN-
TAA -3

HINTA SINÄ os-2TUOTE MAKSAA JO / TARKOITTA RAHA-nippu TUOTE
VALMISTAA+ HÄN-2 /OS-2 RIITTÄVÄ ELÄMÄ+TULO (toimeentulo) SAA OS-2
KÄSI+TYÖ+HÄN PAREMPI MAHDOLLISUUS OMA-4 ELÄMÄ JATKAA /SYY
OIKEA+MUKAAN TYÖ+EHTOx / OIKEA+MUKAINEN TYÖ+EHTO TOTEUTUA
SEURAUS HE-2 OMA-4 LAPSIx KASVATTA VOI /MYÖS 1.NÄLKÄ 2.SORTO
3. VÄÄRYYS POIS

REILU KAUPPA LAPSI+TYÖ+VOIMA KÄYTÄ EI / SE-5 ERI IHMIS+RYHMÄx
TASA-ARVO MYÖS SUKUPUOLI TASA-ARVO PARANTAA / TARKOITTA
IHMINEN KUKA YHTEISKUNTA HEIKKO ASEMA ESIMERKKI 1.NAINEN /
KUKA EROTA JO , 2.LESKI 3.VAMMA+ HÄN 4 . IHMINEN KUKA KAS-
TI+ORGANISAATIO EI-KUULU 5.PAETA+HÄN NÄMÄ REILU KAUPPA TYÖ
VÄLITTÄÄ / REILU KAUPPA -
4T YÖ YHTEISKUNTA HEIKKO ASEMA HENKILÖ HEILLE-3 VÄLITTÄÄ/ SE-
4 PI SUURIN TYÖ+ANTAJA

KEHITYS+MAA+KAUPPA MYÖS MAAILMA+KAUPPA TAVARAx YLEENSÄ
VALMIS TAVARA/ TARKOITTAJALOSTAA+ARVO VALMISTAA+MAA os-2
JÄÄDÄ -2

SYYSINÄ-2 MAAILMA+KAUPPA TUOTE VALITA?/

SINÄ-2 PÄIVITTÄIN MONI 1.RUOKA+TAVARA, 2.TAVARA, 3.RAAKA-AINE
KÄYTTÄÄ/ NÄISTÄ-kolmesta MONI KEHITYS+MAA os-3 TUOTTAJAJO/ TA-
VARA TUOTANTO KAUPPA+ TALOUS LIITTYY MONI ONGELMAX
/KEHITYS+MAA SIIRTO+MAA AIKA SEURAUS :MONI KEHITYS+MAA MUU-
TAMA RAAKA-AINE VIENTI MYÖS MAAILMA+ MARKKINA+HINTA RIIPPU-
VAINEN ON

YLEINEN RIKAS LÄNSI+MAA -4 MYÖS SUUR+YHTIÖx-4. HE-4 MAAILMA+
KAUPPA-3 RAAKA-AINE-3 MYYNTI HALLITA-3 .

SUUR+YHTIÖx HE-4 MYYNTI HALLITA TARKOITTAJAJHE-4 RAAKA-AINE
HINTA PÖRSSI+KURSSI MUKAAN MUUNNELLA VOI / MYÖHEMMIN TUO-
TANTO HALVEMPI MAA OS-3 SIIRTÄÄ-4-3

LÄNSI+MAA+HÄNKULUTTAA+HÄN USEIN HALVIN TUOTE OSTAA MYÖS
SUUR+YHTIÖ-3 OMA-3 OSAKE OSTAA/ MYÖHEMMIN OSAKE MYYDÄ TOI-
VOA RAHA PALJON SAADA (isonippu rahaa)

TODELLINEN SUURI VOITTO HUONO PUOLI /TARKOITTAJAJTAVARA
TUOTTAJAX / HE-3 TUOTTAJAJTAVARA LAATU PARAS MUTTA HINTA PIENI
// K Ö Y H Ä VILJELLÄ+ HÄNx HE-4 MAA OS-4 KAUPUNKI OS-3 MUUTTAA-
4-3 SYYSVILJELY RIITTÄVÄ RAHA EI-SAA/ MUU PAIKKA TÖITÄ ETSIÄ-3
PITÄÄ
KAUPUNKI-3 TEHDAS TYÖ+JÄRJESTELYT HUONO, TYÖ+PÄIVÄ P I T K Ä
(klon ympäri), PALKKA VÄHÄN PIENI/ KEHITYS+MAAx MYÖS LAP-
SI+TYÖ+VOIMA KÄYTTÄÄ PO

HUONO-IN TILANNE MIKÄ ?/

JOS IHMINEN TYÖ LÖYDÄ EI TAPAHTUU IHMINEN TURVA SOSIAALINEN
RYHMÄ ERKAANTUA

MAAILMA+KAUPPA x KÄSI+TYÖ+HÄNX OMA-3 ASEMA SEKÄ ELÄMÄ+OLO
PARANTAA YRITTÄÄ /ESIMERKKI OIKEA+MUKAAN KAUPPA+ TALOUS
MYÖS TIEDOTTAA+TYÖ KAUTTA/

KUINKA REILU KAUPPA AUTTAA?

REILU KAUPPA KAUTTA KEHITYS+MAA IHMINENx OMA-3 MAA ELÄÄ VOI
MYÖS OMA+3 ELANTO SAADA /SY Y OIKEUS+MUKAAN KORVAUS RAHA-
nippu -4-3 MYÖS VARMA KAUPPA+SUHDE/

REILU KAUPPA ERI ALUEx MYÖS ERI IHMIS+RYHMÄx TASA-ARVO VAI-
KUTTAA MAAILMA+KAUPPAx SUOSIA TUOTE NE ALKU LOPPU VALMIS-
TAA+ MAA OS-2 TEHDÄ JO

KEHITYS+MAA KÄSI+TYÖ+HÄNX REILU KAUPPA HYÖTYÄ MUTTA LÄN-
SI+MAA KULUTTAA+HÄN HYÖTY SAA MYÖS / TARKOITTA REILU KAUP-
PA TUOTE HINTA KALLIIMPI MUTTA TUOTE ALKU VALMIS-
TAA VALMIS SEURAUUS TUOTE KAIKKI-4-3 TIETÄÄ

NYKYISIN TYÖPAIKKAx-4 HALVIN MAAos-3 SIIRTYÄ-4-3. TARKOITTA
YLEENSÄ NE-3 MAA IHMIS+OIKEUS TOTEUDU EI / JOS HUONO
TYÖ+EHTOX MAAILMA HYVÄKSYÄ/ TYÖ+EHTO MYÖS SUOMI+ ALUE
HUONO MUUTTUA

JOS ME HALUTA SUOMI 1.TYÖ, 2.TYÖ+OLO, 3.PALKKA SAMA TASO PY-
SYÄ/ TARKOITTA MEIDÄN KEHITYS+MAA TYÖ+OLO MYÖS TYÖ KOR-
VAUS PARANTAA PITÄÄ / REILU KAUPPA MYÖS SUOMI+HÄN-3 MEI-
DÄN ETUA VALVOA

KEHITYS+MAA OS-3 K Ö Y H Ä SEURAUUS RIKOLLISUUS, VÄKIVALTA
KASVAA/ MYÖS SUOMI+HÄN-3 ME ARKI VAIKUTTAA ESIMERKKI TERRO-
RISMI HUUME+KAUPPA KAUTTA

MAAILMA ERI PUOLIX IHMINENx (ihmisten paikannus maailman eri kohtiin)
ELÄÄ . KAIKKI MEIDÄN HYVINVOINTI TURVALLISUUS TOISIINSA KYTKEY-
TYY-4-2-3